

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Hana Boháčová

Datum vytvoření: 02. 03. 2013

Číslo DUMu: VY_12_INOVACE_24_CJL_M

Ročník: II.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Styl a komunikace

Tematický okruh: Jazyk a styl žurnalistiky

Téma: Automatizace a aktualizace

Metodický list/anotace:

Seznámení se základními pojmy publicistického funkčního stylu, automatizace, aktualizace; praktická práce s texty; možné využít ve 4. ročníku jako opakování k ústní části maturitní zkoušky.

Jazykové prostředky publicistického stylu

**AUTOMATIZACE
AKTUALIZACE**

Publicistický styl je **dynamický**.

Vyžaduje **velmi rychlou změnu podle společenské situace a potřeb**.

V projevech se **vyvažují dvě protikladné tendence:**
automatizace a aktualizace.

Automatizace

Využívání stále stejných prostředků, očekávaných, předpokládaných, stereotypních.

Vedou k rychlejší orientaci adresáta.

Jejich velký výskyt však vede k vytváření „klišé“.

Aktualizace

Nové, nečekané jazykové prostředky snažící se upoutat pozornost.

Inovují ustálená spojení, obměňují frazeologické obraty, pracují i s nespisovnými slovy, užívají termíny v neočekávaném kontextu.

V publicistice se objevují zvláště v nadpisech.

Najděte v následujících ukázkách automatizované nebo aktualizované výrazy a vysvětlete jejich význam

„Potraviny – největší podrazy

Zamaskovat mizernou surovinu

Závadné potraviny na pranýři

Stát opět hledá ženicha pro ztrátové aerolinky

Nezbytný folklor současné sněmovny bude provázet její jednání i v roce 2013. Vláda přežila a premiér Nečas včera shrnul priority na příští měsíce. ...Vicepremiérka Peake navíc připravuje velké zeštíhlování úřadů.

Mistr nul Salák. Stane se novou jedničkou na MS?

Dvojice Štěpánek – Kovář je totiž mimo hru.

Policie šetří dopis sudího Adámka, v němž promluvil o nekalých praktikách ve fotbale. Dopis strhl lavinu pomluv a podezření. A atmosféra znovu zhoustla.

Je to vážné nařčení, které dokládá, že v ligovém fotbale hoří válka.

Damková se drsně obula do Sparty.

Stupeň zátěže umožňuje běžný denní režim bez omezení, pouze s přihlédnutím k aktuálnímu zdravotnímu stavu.“(1)

Řešení

Automatizace

- Na pranýři
- Zeštíhlování úřadů
- Vláda přežila
- Shrnul priority
- Stane se jedničkou
- Je mimo hru
- Nekalé praktiky
- Strhl lavinu
- Atmosféra zhoustla
- Stupeň zátěže

Aktualizace

- Potraviny – podrazy
- Folklor sněmovny
- Ženich pro aerolinky
- Mistr nul
- Hoří válka
- Obula se do Sparty

Úkoly pro další práci

Sledujte deníky, čtěte novinky na internetu nebo poslouchajte televizní zprávy alespoň po dobu jednoho týdne a vyhledejte, vypište nebo zaznamenávejte aktualizované výrazy.

Citace, zdroje a literatura

- (1) MF dnes, pátek, 9.11. 2012
- MGR. MUŽÍKOVÁ, Olga a kol. *Odmaturuj z českého jazyka*. Brno: Didaktis, spol.s r.o., 2007, ISBN 80-7358-082-9.